

Ode aan de Nachtegaal

In dit pas verschenen boek beschrijft Neerlandicus en natuurliefhebber Dick de Vos de Nachtegaal van alle mogelijke kanten: wetenschappelijk, literair en historisch.

De Nachtegaal is natuurlijk ‘onze’ duinvogel bij uitstek. Het had daarom denk ik ook best gekund dat ons blad de ‘Fitis’ 65 jaar geleden de ‘Nachtegaal’ was gedoopt, maar dit terzijde. Wie houdt er niet van die karakteristieke zang van Nachtegalen op een mooie voorjaarsavond in de duinen? Daarom begin ik gretig aan dit boek. Maar het begin bleek voor mij nogal taai en saai, met weinig nieuws onder de zon. De auteur beschrijft eerst de biologie van de Nachtegaal: levensloop, jaarcyclus met wegtrekken naar Afrika, de rol van de bijzondere en afwisselende zang, broedbiotoop, nestbouw en broeden. Hier lees ik gelukkig wel nieuwe dingen, dus mijn interesse wordt gewekt en mijn ‘doorlezen’ wordt beloond. Ook gaat hij in op (inter)nationale naamgeving en (historische) taxonomie: van Linnaeus tot moderne DNA-technieken. Hij interviewt en citeert enkele wetenschappers, en ontsluit op die manier die kennis voor het grote publiek.

Poëtisch en muzikaal

De auteur komt pas goed op dreef als hij de Nachtegaal beschrijft vanuit de grote hoeveelheid literatuur en poëzie (vaak gebaseerd op mythologie) die in de loop der eeuwen in binnen- en buitenland over de Nachtegaal verschenen is. Hij noemt en citeert diverse auteurs en dichters die over de Nachtegaal geschreven hebben, van oude Grieken, anonieme middeleeuwse schrijvers, via romantische 19e eeuwse Engelse dichters tot moderne schrijvers aan toe. Ook de Nachtegaal in de muziek komt uitgebreid aan de orde, o.a. over welke componisten vogels nabootsten in hun muziek, over liederen, over oude opnames en over de Nachtegaal in de popmuziek.

Bont boek

Bij alle aspecten die aan de orde komen, bewandelt de auteur vele zijpaden, zo gaat hij ook in op andere vogels. Het lijkt een beetje of hij geen maat weet te houden en het liefst alles wat hij is tegengekomen met de lezer wil delen. Zoals hij één keer zelf schrijft: ‘... de leeuwerik. Maar dat is een ander verhaal, voor een ander boek’. En zoals de uitgever meldt: ‘Het is een bont boek, vol weetjes en anekdotes’. Dat klopt

helemaal, en het is goed om daar als lezer op voorbereid te zijn. Er zit geen algemene lijn in, steeds wordt weer een ander aspect van de Nachtegaal behandeld en kan de tekst bijvoorbeeld zomaar weer teruggaan in de tijd. Het voordeel is wel: een ieder kan er uitpikken wat hem/haar interesseert. En het is bijzonder om je - al lezende - te realiseren dat de Nachtegaal al vele eeuwen geassocieerd wordt met liefde, liedkunst, poëzie en onsterfelijkheid, en al vele eeuwen bejubeld wordt om zijn prachtige zang. Dit vlot geschreven boek van Dick de Vos doet dit allemaal uit de doeken.

Het boek is geïllustreerd met diverse foto's, oude afbeeldingen en gedichten, en eindigt met een lijst met composities over Nachtegalen, literatuurlijst en verantwoording van de illustraties.

Ode aan de Nachtegaal, portret van een onsterfelijke zanger.

Auteur: Dick de Vos, redactie Marja Duin.

UITGEVER: KNNV Uitgeverij, Zeist, 2021. 176 pagina's, formaat: 21,1 x 13,8 cm, full colour, hard cover.

ISBN: 9789050118101.

PRIJS: € 22,50. Bij uw lokale boekhandelaar of bestellen via: <https://knnv-uitgeverij.nl/artikel/ode-aan-de-nachtegal.html>

■ *Antje Ehrenburg*

Van het bestuur

De najaarstrek is begonnen, de Gierzwaluwen zijn alweer vertrokken uit de stad. De zomer van 2021 ligt achter ons, het was in tegenstelling tot voorgaande jaren een natte en koele zomer. Voor de vakantiegangers in Nederland wellicht niet optimaal maar voor typische Nederlandse flora en fauna een uitkomst. De natuur oogt in augustus nog fris en groen, de heide bloeit en de grondwaterstand heeft zich weer kunnen herstellen. Voor diverse vogelsoorten is het een goed broedseizoen geweest. Dit geldt zeker voor weidevogels. Door het natte land konden boeren pas veel later het land op om het te bewerken (o.a. maaien), de rust in de weilanden zorgde voor een goed broedsucces en meer rust in de kuikenfase. Helaas betreft het op grote schaal slechts een lokaal positief fenomeen, elders in Europa en de wereld zijn er juist uitschieters naar de hete kant. Dit alles als gevolg van de klimaatverandering, de schade door bosbranden en droogte is vele malen groter.

Na de lange corona-periode kunnen zowel het bestuur als de leden elkaar weer opzoeken, samen op pad gaan en initiatieven ontplooiën. Gelukkig maar want wat hebben we een geduld moeten hebben. In de agenda staan de datums van de excursies van dit najaar, in oktober hebben we weer een algemene ledenvergadering met een leuke lezing, meer informatie hierover volgt via de maandelijkse nieuwsbrief.

■ *Martijn Korthorst*
Voorzitter VWGZKL